

Надрукаванае застанецца...

Пра Францыска Скарыну,
Дзень пісьменства, здабыткі сучасных
кнігавыдаўцоў і не толькі пра гэта

Лілія АНАНІЧ,
міністр інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Сёлетні год для беларускай гісторыі надзвычай адметны. Мы адзначаем паўтысячы гадоў з таго часу, як наш суайчыннік Францыск Скарына выдаў першую кнігу. Але 500-годдзе нацыянальнага кнігадрукавання – гэта значная дата не толькі для Беларусі, яна з’яўляецца знакавай падзеяй для ўсіх усходніх славян. А сама дзейнасць Ф. Скарыны – гэта, апроч іншага, і гісторыя сусветнай кніжнай культуры.

Аб гістарычных шляхах беларускага кнігадрукавання, сучасных дасягненнях айчыннай выдавецкай галіны і мерапрыемствах, якія праводзяцца з нагоды знамянальнай даты, аглядальнік «Беларускай думкі» папрасіў расказаць міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Лілію АНАНІЧ.

— Лілія Станіславаўна, 500-годдзе беларускага кнігадрукавання – дата слаўная ў многіх адносінах. Для падрыхтоўкі і правядзення мерапрыемстваў, звязаных з яе святкаваннем, у пачатку гэтага года быў створаны арганізацыйны камітэт. Вы і міністр культуры Барыс Святлоў з’яўляецеся яго сустаршынямі. А якіх прыярытэтаў у сваёй дзейнасці прытрымліваецца аргкамітэт?

– Улічваючы вялікую значнасць у грамадска-культурным жыцці краіны

500-гадовага юбілею беларускага кнігадрукавання і неабходнасць каардынацыі на дзяржаўным узроўні работы па належным яго правядзенні, 24 студзеня 2017 года прэм’ер-міністрам Рэспублікі Беларусь было падпісана распараджэнне «Аб стварэнні рэспубліканскага арганізацыйнага камітэта па падрыхтоўцы і святкаванні 500-годдзя беларускага кнігадрукавання». Ужо на першым пасяджэнні аргкамітэт у якасці прыярытэтаў сваёй дзейнасці паставіў скіраваць намаганні на тое, каб паказаць шырокай грамадскасці, у тым ліку і замежнай, ролю і значэнне нашай дзяржавы ў стварэнні і прымнажэнні сусветнай культурнай спадчыны, адлюстравіць гістарычнае значэнне асветніцкай дзейнасці нашага першадрукара Францыска Скарыны для развіцця еўрапейскай цывілізацыі, а таксама азначыць уклад сучаснай Беларусі ва ўмацаванне міру і ўзаемаадносін паміж народамі ў мэтах сцвярджэння высокіх ідэалаў дабра і справядлівасці.

Варта сказаць, што знамянальная для беларусаў падзея мае і вялікае

НАША ДАСЬЕ

АНАНІЧ Лілія Станіславаўна.

Нарадзілася ў вёсцы Леванова Барысаўскага раёна Мінскай вобласці. Скончыла Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (1982), Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь (2000). У 1982–1984 гадах працавала ў мінскай раённай газеце «Шлях камунізму». З 1984 па 1992 год – рэдактар, старшы рэдактар Навукова-даследчага інстытута сродкаў аўтаматызацыі. У 1992–1996 гадах – рэдактар, галоўны спецыяліст, намеснік начальніка ўпраўлення сродкаў масавай інфармацыі Міністэрства культуры і друку Рэспублікі Беларусь. З 1996 па 2001 год працавала намеснікам начальніка, начальнікам інфармацыйна-аналітычнага ўпраўлення Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па друку. У 2001–2003 гадах – намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь. З 2003 па 2014 год першы намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Міністр інфармацыі Рэспублікі Беларусь з чэрвеня 2014 года.

міжнароднае прызнанне: рашэннем ЮНЕСКА 500-гадовы юбілей беларускага кнігадрукавання ўключаны ў календар памятных дат на 2017 год.

– Як канстатуюць сродкі масавай інфармацыі, у нашай краіне і за яе межамі рэгулярна і на даволі высокім арганізацыйным узроўні праводзяцца мерапрыемствы, прысвечаныя знамянальнай даце. Якія з іх Вы вылучылі б асабліва?

– Гэта сапраўды так: тэма 500-годдзя беларускага кнігадрукавання мае шырокае грамадска-палітычнае гучанне.

У Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь 3 красавіка бягучага года разглядалася пытанне «Аб нарматыўна-прававым рэгуляванні выдавецкай дзейнасці, святкаванні 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, правядзенні мерапрыемстваў, прымеркаваных да Года навукі». І было вельмі адказна трымаць справаздачу пра здабыткі беларускага кнігадрукавання і юбілейныя мерапрыемствы. Дарэчы, вельмі цікавым атрымалася прадстаўленне друкарскага станка XVI стагоддзя, за якім кожны мог адчуць сябе першадрукаром.

Безумоўна, такая ўвага дзяржавы яскрава сведчыць пра ролю асветы ў развіцці грамадства, вызначальную ролю кнігі як важнага складніка ўмацавання беларускай дзяржаўнасці. Менавіта такія акцэнтны гучалі ў Савеце Рэспублікі ў кантэксце 500-годдзя беларускага кнігадрукавання.

На працягу юбілейнага года ва ўстановах культуры і адукацыі праходзяць тэматычныя мерапрыемствы: выстаўкі, навукова-практычныя канферэнцыі, прэзентацыі, сустрэчы з пісьменнікамі і многае іншае. Акрамя таго, знамянальная для Беларусі падзея знаходзіць шырокае ўвасабленне ў канцэпцыйных правядзення буйнейшых культурна-інфармацыйных мерапрыемстваў у нашай краіне. Прынамсі, у лютым у рамках XXIV Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўкі-кірмашу прайшоў сімпозіум літаратараў «Пісьменнік і час: 500-годдзе беларускага кнігадрукавання як частка сусветнай кніжнай гісторыі»,

у якім прымалі ўдзел паэты, празаікі, публіцысты і перакладчыкі з 17 краін свету. Сярод іх – знакаміты італьянскі сцэнарыст і майстар трылера Карла Лукарэлі, папулярны ў Фінляндыі дзіцячы пісьменнік Ціма Парвэла, балкарскі паэт, ганаровы прэзідэнт «Клуба пісьменнікаў Каўказа» (Расія) Саліх Гуртуеў, кітайскі пісьменнік Шы Іфэн, пакістанскі літаратуразнавец, даследчык Мухамад Касім Буг’ю ды іншыя. У час сімпозіума адбылася зацікаўленая размова пра ролю літаратуры ў грамадстве, пра неабходнасць больш цеснага

▲ У час пасяджэння рэспубліканскага арганізацыйнага камітэта па падрыхтоўцы і святкаванні 500-годдзя беларускага кнігадрукавання

▼ Узноўлены выдавецкі варштат часоў Ф. Скарыны стаў галоўным экспанатам на тэматычнай пляцоўцы «Друкарскі двор» фестывалю мастацтваў «Александрыя збірае сяброў». 2017 год

супрацоўніцтва паміж літаратарамі розных краін. Зразумела, цэнтральнай тэмай гаворкі стала знакавая дата – 500-годдзе беларускага кнігадрукавання. Удзельнікі форума высока ацанілі дасягненні нашай кнігавыдавецкай галіны і асабліва падкрэслілі, што ўклад Францыска Скарыны ў развіццё кнігадрукавання – здабытак не толькі Беларусі, але і ўсяго свету.

Юбілейная тэма была ў цэнтры ўвагі і многіх міжнародных кніжных форумаў, у якіх прымала ўдзел наша краіна. У прыватнасці, 500-годдзе кнігадрукавання стала дамінантай нацыянальнай экспазіцыі Беларусі на кніжнай выстаўцы ў Парыжы. На гэтым прэстыжным форуме дэлегацыя беларускіх кнігавыдаўцоў не толькі прэзентавала новыя кнігі, але і перадала іх Інстытуту ўсходніх моў і цывілізацый. Дарэчы, бязвыплатная перадача беларускіх кніг з'яўляецца адным з мерапрыемстваў дзяржпраграм «Беларусы ў свеце» і «Культура Беларусі». Круглыя сталы, прысвечаныя знамянальнай культурнай падзеі ў гісторыі Беларусі, прайшлі і ў рамках Лонданскага кніжнага кірмашу, Варшаўскай міжнароднай кніжнай выстаўкі, Санкт-Пецярбургскага міжнароднага кніжнага салона.

▼ Экспазіцыя беларускіх выдаўцоў на кніжным фестывалі «Красная плошча», Масква, 2017 год

Змястоўным атрымаўся і круглы стол «Дыпламатыя слова: 500-годдзе беларускага кнігадрукавання ў кантэксце сусветнай культуры», які праходзіў у пачатку чэрвеня ў Дзелавам і культурным комплексе пасольства Беларусі ў Расіі і быў прымеркаваны да ўдзелу беларускіх кнігавыдаўцоў у маскоўскім кніжным фестывалі «Красная плошча». Разам з вядомымі беларускімі пісьменнікамі і дзеячамі культуры ў ім прынялі ўдзел спецыяльны прадстаўнік Прэзідэнта Расіі па міжнародным культурным супрацоўніцтве Міхаіл Швыдквой, першы намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Наш современник» Аляксандр Казінцаў, загадчык аддзела міжнародных сувязей Інстытута сусветнай літаратуры Расійскай акадэміі навук Казбек Султанаў, старшыня Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі беларусаў Расіі Сяргей Кандыбовіч і інш.

Запамінальнай падзеяй у грамадска-культурным жыцці Вільнюса стаў круглы стол «Францыск Скарына. 500-годдзе кнігадрукавання ў Беларусі і Літве». Яго ўдзельнікі – беларускія і літоўскія літаратары і навукоўцы абмеркавалі пытанні, звязаныя з традыцыямі і сучасным станам кнігавыдання ў Беларусі і Літве, а таксама вялі гаворку пра ролю Скарыны ў лёсе дзвюх дзяржаў, розныя аспекты беларуска-літоўскага культурнага супрацоўніцтва. Тое ж можна сказаць і пра міжнародны сімпозіум «Францыск Скарына і Прага», які праходзіў у чэрвені ў чэшскай сталіцы. У бліжэйшы час адбудуцца міжнародныя мерапрыемствы, прысвечаныя 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, у Пекіне, Маскве, Бялградзе, Астане, Кішынёве, Франкфурце-на-Майне, Львове і ў іншых сталіцах і буйных гарадах.

Трэба таксама зазначыць, што тэмай 500-годдзя беларускага кнігадрукавання былі сёлета прасякнуты і значныя мастацкія мерапрыемствы ў нашай краіне. Гэта – XXI Міжнародная спецыялізаваная выстаўка «СМІ ў Беларусі», XVII Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі «Маладзечна», фестываль мастацтваў «Александрыя

збірае сяброў», XIX Сусветны кангрэс рускай прэсы, XXVI Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» і інш. У верасні бягучага года ў Мінску адбудзецца Міжнародны кангрэс «500 гадоў беларускага кнігадрукавання». Дзякуючы юбілейнай даце новымі фарбамі зазіхаецца многія традыцыйныя мерапрыемствы, якія праходзяць у Беларусі.

– У іх ліку і Дзень беларускага пісьменства?..

– Безумоўна. Наогул, Дзень беларускага пісьменства – унікальная падзея, што па праву ўвайшла ў шэраг найбольш пазнавальных і шанаваных у нашай краіне свят. Канцэпцыя свята, каардынуючую ролю ў арганізацыі і правядзенні якога адыгрывае Міністэрства інфармацыі (яно, дарэчы, стаяла ля вытокаў мерапрыемства), прадугледжвае адлюстраванне гістарычнага шляху пісьменства і друку ў Беларусі, паказ адзінства беларускага друкаванага слова з гісторыяй і культурай нашага народа. Традыцыйна свята праходзіць у першую нядзелю верасня ў гарадах, што пакінулі найбольшы след у гісторыі пісьменства і кнігавыдавецкай справы нашай краіны. Такіх населеных пунктаў ужо роўна дваццаць: Полацк, Тураў, Навагрудак, Нясвіж, Орша, Пінск, Заслаўе, Мсціслаў, Мір, Камянец, Паставы, Шклоў, Барысаў, Смаргонь, Хойнікі, Ганцавічы, Глыбокае, Быхаў, Шчучын, Рагачоў. Некаторыя з іх прымалі кніжнае свята ўжо двойчы. Гэта – Тураў і Заслаўе. А старажытнаму Полацку сёлета прадстаўлена права прымаць у сябе Дзень беларускага пісьменства трэці раз. І гэта вельмі адметна, бо ў гэтыя дні Полацк адзначаць сваё 1155-годдзе.

– Напэўна, той факт, што свята будзе праходзіць у родным горадзе Францыска Скарыны, накладвае на яго асаблівы адбітак. Чым адметная будзе праграма Дня пісьменства ў Полацку?

– Сёлета, як ніколі, Дзень беларускага пісьменства будзе паяднаны з імем і справай беларускага першадрукара Францыска Скарыны. У аснову канцэпцыі свята пакладзена мастацка-гістарычнае

дзеянства «Беларускі шлях». Яно стане часткай урачыстага адкрыцця і будзе прысвечана дзвюм юбілейным датам: 1155-годдзю Полацка і 500-годдзю беларускага кнігадрукавання. Гэта адначасова і расказ пра старажытны Полацк, і музычна-тэатралізаваны апавед пра сучасную Беларусь. Полацк – калыска беларускай дзяржаўнасці, буйнейшы культурны цэнтр, горад, які ў пэўным сэнсе сімвалізуе беларускую духоўнасць.

Сучасная Беларусь – міралюбівая, дружалюбная, адкрытая свету краіна. І наш адметны беларускі шлях – гэта шлях да ўзаемапавагі і ўзаемаразумення, шлях да згоды і міру, сацыяльнай справядлівасці і духоўнага развіцця чалавека. У цэлым жа наша задача ў час сёлета Дня беларускага пісьменства – паказаць сувязь гісторыі і сучаснасці. Прадэманстраваць, што ідэі, выказаныя 500 гадоў таму нашым першадрукаром Ф. Скарынам, актуальныя сёння для развіцця Беларусі і іншых краін.

На Дні пісьменства ў Полацку будзе арганізавана выстаўка старадрукаваных выданняў, пройдзе фестываль кнігі, адбудуцца гісторыка-культурная канферэнцыя «Полацкія чытанні» і міжнародны круглы стол, фінальныя мерапрыемствы навукова-асветнай экспедыцыі «Дарога да святынь» і конкурсу юных чытальнікаў «Жывая класіка». Адною з галоўных пляцовак свята стане Музей беларускага кнігадрукавання, дзе будуць разгорнуты адразу некалькі новых тэматычных выставак, сярод іх – экспазіцыя манет Нацыянальнага банка, старадрукаваных псалтыроў, што захоўваюцца на тэрыторыі Беларусі. Адбудуцца канцэрты ў Сафійскім саборы, будзе прэзентавана выстаўка пленэру «Полацк у гравюрах сучасных мастакоў», пройдзе прэм'ера кінастужкі «Шляхамі Скарыны», будзе адкрыты памятны знак «Полацк – калыска беларускай дзяржаўнасці».

Арганізатары таксама прапануюць палачанам бліжэй пазнаёміцца з дзейнасцю выдатных землякоў: мастака Івана Хруцкага, выдаўца, даследчыка, збіральніка фальклору Браніслава Эпімаха-Шыпілы. Па традыцыі на свяце

не застануцца па-за ўвагай і знакавыя для беларускай літаратуры даты. У 2017 годзе мы адзначаем 135-годдзе з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, юбілеі Цішкі Гартнага, Алеся Гаруна, Янкі Брыля, Пімена Панчанкі і іншых. Госці свята пабачаць літаратурна-музычную праграму «Як на свет радзіўся Янка...», прысвечаную жыццю і творчасці Янкі Купалы. У пастаноўцы прымуць удзел вядомыя беларускія артысты – Анатоль Ярмоленка, Іна Афанасьева, Валерый Дайнэка, арт-група «Беларусь», ансамбль «Песняры».

Культурныя мерапрыемствы будуць праходзіць на шматлікіх пляцоўках, у тым ліку ва ўстановах Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка. Мастакі, літаратары, музыканты ўнясуць творчы ўклад у атмасферу свята. Так, пройдзе маладзёжны форум «Скарынаўскія дні ў Полацку». Тэматычныя пляцоўкі разгорнуцца і каля сцен Сафійскага сабора, помніка Сімяону Полацкаму, памятных знакаў «Літары «Ў»» і «Геаграфічны цэнтр Еўропы». У рамках урачыстага адкрыцця абноўленай глядзельнай залы Полацкага гарадскога палаца культуры адбудзецца прэм'ера спектакля «Легенда пра князя Усяслава», якую рыхтуе заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь тэатр «Пілігрым».

Адной з адметных падзей стане фестываль сярэднявечковай культуры «Рубон»: ён будзе ладзіцца ў парку каля Кургана Бессмяротнасці. Дарэчы, плануецца на час яго правядзення злучыць берагі Заходняй Дзвіны пантонным мостам. Перад удзельнікамі і гасцямі свята паўстануць сярэднявечковая гарадская плошча, рамесныя рады, паходныя лагеры ваяроў розных эпох. Будзе працаваць і кулінарная пляцоўка. Асаблівы настрой створыць музыка Сярэднявечча, плануецца ўдзел выканаўцаў таксама з Літвы і Латвіі. Акрамя таго, у ліку мерапрыемстваў – спартыўнае свята на беразе Заходняй Дзвіны, маладзёжны праект «Мы – у тэме» і іншыя.

Бібліятэчныя ўстановы разгорнуць літаратурныя пляцоўкі, адкрыюць вы-

стаўкі, правядуць квесты і прэзентацыі, прычым не толькі ў цэнтры, але і ў мікрараёнах горада. На алеі па праспекце Францыска Скарыны наладзіць свае рады традыцыйны «Горад майстроў». Удзельнікаў і гасцей свята запрасяць сем падворкаў, дзе можна будзе не толькі палюбавацца творамі народных умельцаў, але і прыняць удзел у майстар-класах.

Адной з галоўных пляцовак Дня беларускага пісьменства стане Фестываль кнігі і прэсы. На ім плануецца правесці выстаўку «СМІ Віцебшчыны»: цэнтральнае месца будзе прадастаўлена 100-гадоваму юбіляру – газеце «Полацкі веснік». У рамках свята ўдзельнікі і госці могуць азнаёміцца з новымі кніжнымі выданнямі, сустрэцца з беларускімі і замежнымі літаратарамі, журналістамі, выдаўцамі, паслухаць выступленні паэтаў і пісьменнікаў.

Па традыцыі на Дні беларускага пісьменства праходзіць узнагароджванне пераможцаў шматлікіх творчых конкурсаў, напрыклад, уручэнне Нацыянальнай літаратурнай прэміі. Сёлета яе пераможцаў назавуць у сямі катэгорыях: «Найлепшы твор (зборнік твораў) паэзіі», «Найлепшы твор прозы», «Найлепшы твор драматургіі», «Найлепшы твор публіцыстыкі», «Найлепшы дэбют», «Найлепшы твор для дзяцей і юнацтва», «Найлепшы твор літаратурнай крытыкі і літаратуразнаўства».

– Колькасць мерапрыемстваў, прымеркаваных да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, сапраўды ўнушальная. Але, трэба думаць, гэта – не самамэта і не адміністрацыйны папулізм. Куды ж больш важна для ўсіх нас асэнсаваць значэнне гэтай падзеі ў культурным і гістарычным жыцці беларускага народа. Як, зрэшты, і ролю асобы першапраходца ў справе фарміравання кніжнай культуры ў Беларусі і наогул на ўсходнеславянскіх землях – Францыска Скарыны...

– У гісторыі кожнай дзяржавы ёсць падзеі і з'явы, якія лічацца святам развіцця народа. Сваім зместам і ўплывам на свядомасць грамадзян якраз яны фарміруюць гуманістычны падму-

рак будаўніцтва краіны. Такой падзеяй і такой з'явай уяўляюцца для нас вытокі беларускага кнігадрукавання, штуршок якому 500 гадоў таму даў асветнік і першадрукар усходнеславянскіх зямель, наш суайчыннік Францыск Скарына. Сын свайго часу, ён быў яркім увасабленнем тых падзей, што адбываліся ў Беларусі і на суседніх землях больш як паўтысячы гадоў таму. Здолеўшы набыць веды па многіх галінах, Ф. Скарына прыняў для сябе, а як пасля высветлілася – і для ўсёй беларускай гісторыі, лёсавызначальнае рашэнне: выкласці Свяшчэннае Пісанне на роднай для яго суайчыннікаў мове. Так, грунтуючыся на еўрапейскім вопыце і маючы на ўвазе чэшскія, італьянскія і нямецкія выданні, наш зямляк пераклаў і выдаў 25 кніг Бібліі. Ім быў зроблены важны па сваёй сутнасці і па разуменні перспектыву крок. Менавіта таму мы сёння без перабольшання называем свайго першадрукара Ф. Скарыну духоўнай апорай беларусаў, асобай планетарнага маштабу, справы і імя якога не павінны сцерціся з народнай памяці ніколі.

Менавіта гэтым задачам і прысвечаны ўсе мерапрыемствы, якія праходзяць у рамках святкавання 500-годдзя беларускага кнігадрукавання. Дарэчы, такую ж ідэю мае і адзін з праектаў Міністэрства інфармацыі «Францыск Скарына на мовах народаў свету». Ужо ажыццёўлены пераклад і выдадзена кніжным фарматам на дзясятках моў свету Скарынава прадмова да кнігі «Юдзіф».

– Лілія Станіславаўна, а наколькі дастойна прадаўжаецца ў нас сёння справа Ф. Скарыны і яго бліжэйшых паслядоўнікаў Сымона Буднага, Васіля Цяпінскага, Пятра Мсціслаўца, Спірыдона Собаля і іншых? Якія набыткі маюць сучасныя беларускія кнігавыдаўцы?

– Пяцісотгоддзе беларускага кнігадрукавання мы сустракаем у клопатах, рабочых справах па развіцці нацыянальнага кнігавыдання. Беларусь, асабліва гэта падкрэсліваю, мае вялікія здабыткі найперш дзякуючы вялікай дзяржаўнай падтрымцы. Мы ганарымся, што з усіх краін Садружнасці Неза-

▲ У час прэзентацыі кнігі «Светлая спадчына Францыска Скарыны» ў Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь. Жнівень 2017 года

лежных Дзяржаў толькі ў нашай быў прыняты закон аб выдавецкай справе. Адбылося гэта пяць гадоў таму. Больш таго, нагадаю, што ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р. Лукашэнкі 2012 год быў абвешчаны годам кнігі. А для кнігавыдаўцоў і ўсіх, хто разглядае кнігу як найвялікшую каштоўнасць, закладзеныя пяць гадоў таму традыцыі мелі працяг і летась – у Год культуры, і цяпер – у Год навукі.

Нягледзячы на імклівае развіццё новых інфармацыйных тэхналогій, кніга па-ранейшаму займае значнае месца ў духоўным жыцці нашага грамадства. Летась у Беларусі было выдадзена звыш 9 тыс. назваў кніг агульным тыражом больш за 23 млн экзэмпляраў. Змяняльна, што ў апошнія гады павялічваецца выпуск кніг на беларускай мове – у сярэднім да 1200 назваў на год і тыражом каля 4 млн экзэмпляраў.

Выдавецкай дзейнасцю ў нас у краіне займаюцца больш за 500 выдавецтваў розных форм уласнасці і амаль 1500 суб'ектаў распаўсюджваюць друкаваныя выданні. Такое далёка не кожнай краіне пад сілу. І не ўсюды на такім высокім узроўні, як у Беларусі, ажыццяўляецца дзяржаўная палітыка ў выдавецкай галіне. Прынамсі, штогод значную фінансавую падтрымку аказваюць нацыянальнаму кнігавыданню праз частковае бюджэтнае фінансаванне выпуску са-

цыяльна значнай літаратуры. У мінулым годзе, напрыклад, на гэтыя мэты было выдаткавана звыш 2 млн рублёў. На дзяржаўным узроўні падтрымліваюцца праекты ў адпаведнасці з даручэннямі кіраўніка краіны, урада, нацыянальнымі і дзяржаўнымі праграмамі. А гэта – кнігі беларускіх пісьменнікаў, розныя прадстаўнічыя выданні, прысвечаныя знакавым юбілейным датам, нацыянальным энцыклапедыі, навуковая і вучэбная літаратура, а таксама кнігі краязнаўчай тэматыкі, па гісторыі, эканоміцы, культуры Беларусі.

У прыватнасці, зараз Нацыянальнай акадэміяй навук рэалізуецца маштабны дзяржаўны праект, зацверджаны Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 9 сакавіка 2017 года «Аб падрыхтоўцы і выпуску навукова-папулярнага выдання “Рэспубліка Беларусь – 25 гадоў стварэння і здзяйсненняў”». У ім будуць адлюстраваны асноўныя этапы фарміравання і ўмацавання беларускай дзяржаўнасці, сацыяльна-эканамічнага і гуманітарнага развіцця нашай краіны.

Шырокую вядомасць набылі ў нас серыі кніг «Залатая калекцыя беларускай літаратуры», «Жыццё знакамітых людзей Беларусі», «Славуць мастакі з Беларусі», «Наш сучаснік», «Асобы» і шэраг іншых, якія з’яўляюцца гонарам айчынных кнігавыдаўцоў. Наша краіна мае вялікі вопыт энцыклапедычнага кнігавыдання. У дапаўненне да 18-томнай «Беларускай энцыклапедыі» ў апошнія гады выдадзены 7-томная энцыклапедыя «Рэспубліка Беларусь» на рускай мове, энцыклапедыі «Гарады і вёскі Беларусі», «Рэгіёны Беларусі», «Культура Беларусі»... Усе яны сталі неацэнным скарбам для будучых пакаленняў.

Таксама важнейшым кірункам дзейнасці айчынных выдавецтваў з’яўляецца выпуск мастацкай літаратуры беларускіх аўтараў менавіта для папаўнення фондаў публічных бібліятэк, кніг шрыфтам Браіля для невідушчых і дзяцей са слабым зрокам, аўдыякніг з праграмнымі творамі нацыянальных пісьменнікаў. Зразумела, што ў нашых выдавецтвах, як дзяржаўных, так

і прыватных, аператыўна выходзяць усе навінкі мастацкай, гістарычнай, навукова-папулярнай літаратуры. Шмат перакладаецца і выдаецца з польскай, украінскай, кітайскай моў...

– А якімі адмысловымі выданнямі парадавалі айчынныя кнігавыдаўцы зацікаўленага чытача з нагоды 500-гадовага юбілею беларускага кнігдрукавання?

– Да знамянальнай даты пабачыў свет шэраг навукова-папулярных выданняў, прысвечаных беларускаму першадрукару і асветніку. Асобна хацела б звярнуць увагу на кнігу – фаліант выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі» – «Сусветная спадчына Францыска Скарыны». Яна атрымала Гранпры Міжнароднага конкурсу «Мастацтва кнігі краін СНД». Якраз напярэдадні юбілейнай даты – 6 жніўня – у Нацыянальным мастацкім музеі адбылася яе прэзентацыя з шырокім удзелам дзяржаўных дзеячаў, прадстаўнікоў навуковай і культурнай грамадскасці, кіраўнікоў дыпламатычных місій – Германіі, Чэхіі, Вялікабрытаніі, іншых краін.

Гэта мерапрыемства яшчэ раз пацвердзіла вялікі ўклад Беларусі ў развіццё не толькі сусветнага кнігавыдання, але і гуманітарнага кантэнтнага міжнародных зносін.

– Сучасныя рэаліі пакрысе прывучаюць нас да думкі, што ў папяровай кнігі існуюць электронныя канкурэнты, якія з году ў год набіраюць усё большую папулярнасць, асабліва ў маладзёжным асяроддзі. Што робіцца ў выдавецкай галіне для развіцця гэтага новага інфармацыйнага носьбіта?

– Зараз Міністэрства інфармацыі прыкладае намаганні па рэалізацыі маштабнага праекта – стварэння электроннай энцыклапедыі «Рэспубліка Беларусь», якая будзе ўяўляць сабой шматузроўневую базу дакладных ведаў аб суверэннай Беларусі. Упэўнена, што гэты праект будзе падтрыманы на самым высокім дзяржаўным узроўні.

– Дзякуй, Лілія Станіславаўна, за змястоўную размову.

Гутарыў Сяргей ГАЛОЎКА